

tartalomjegyzék

1 beköszöntő

2 próza

- 2 VARGA IMRE: Kedves Otthoniak!
5 SÁRKÖZI MÁTYÁS: Napló
9 KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN: Hegedűóra
17 FORGÁCS PÉTER: Isteni lábbeli
22 VÖLGYI LAJOS: Döni

22 vers

- 30 TURCZI ISTVÁN: Át a Sió fokán
32 NAGY MÁRTA JÚLIA:
Rákospalotán keresztül az út,
Az észak természete
36 BENEDEK MIKLÓS:
A Théseus-általános, Égő bokor,
Feketére festettem
39 TOROCZKAY ANDRÁS: Idióta,
Amikor, Ebben a lakásban mindig...
44 MESTERHÁZY FRUzsINA:
Kimondani
45 NAGY BETTI:
Felébreszt a Hold éjszaka,
Magamra hagynak (összel),
Magamra hagynak
50 UDVARDI ÁTILA:
A szépségért, Csongrád
53 ORCSIK ROLAND: Monolit

55 interjú

- 55 Karinthyék nyarai
– interjú Karinthy Mártonnal
66 „Siófok mindig a legkedvesebb
városom marad...”
– interjú Szalay Etelkával

82 helytörténet

- 82 PUSZTAI FRUzsINA OLÍVIA:
Egy siófoki főkertész legendás életútja

99 kritikák

- 99 SOMOGYI GYÖRGY:
Magyar tenger magyar ecsettel.
(ism.: Tar Ferenc)
100 Levelek a Lipták-házba:
Örkény István levelei
Lipták Gábornak,
Szerk.: Praznovszky Mihály
(ism.: Cséby Géza)
102 VARGA ISTVÁN: A fonyódi gróf
Zichy Béla-telep története.
Villasor a Balaton fölött
(ism.: Katona Csaba)
104 STEKO/STEKOVICS GÁSPÁR:
Képpel/írott/táj (ism.: Varga István)

107 hírek

siópart 2015 1

Karinthy Frici utolsó útja olyan Siófokra,
mint Odüsszeusz útja hazafelé.

siópart

A móló,
a rózsaliget és
a parti sétány éppúgy
hozzátartozott a nyaraláshoz,
mint beülni a kávéház teraszára,
kérni egy habos kávé ostyával,
s hallgatni a híres prímás
játékát.

Döni, avagy királyok
a nyár fővárosában.

2015 1 2 3 4

SiópArt - Siófok első kulturális folyóirata

2015/1. szám

Megjelenik negyedévente.

Főszerkesztő: Podmaniczky Szilárd

Felelős szerkesztő: Katona Csaba

Szerkesztők: Barlog Károly, Kovács Emőke, Völgyi Lajos

Szerkesztőségi titkár: Pusztai Fruzsina Olívia

A lap tipográfiáját Máthé Hanga tervezte.

Mutatványszám

Kiadó: Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet,
Könyvtár és Kálmán Imre Emlékház, Siófok

Felelős kiadó: Kovács Emőke

E-mail: siopart2015@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/siopart

E lapszám példányai személyesen a Siófoki BRTK Könyvtárban érhetők el.

Nyomdai munkák: Nyomdai ötletek Kft., Szekszárd

Felelős vezető: Jankovics Zoltán

ISSN 2416-3031

egy újabb rétegét tárhatjuk fel az örkényi levelek tartalmának: azok korjelző voltát. Pontos lenyomata ez a levelezés a kádári Magyarországnak mindennapjainak, azon belül is az értelmiségi létnek. A levelek nagyobb számban 1957-től datálhatóak, és aki ismeri Örkény István életútját, az tudja, ezekben az években Örkény hallgatásra volt ítélve. Vagyis a sokszor derűs, (ön)ironikus, nevetésre ingerlő sorok mögött ott húzódik a komolyabb tartalom is. Nem kétséges ugyanakkor, hogy Lipták Gábor és felesége, Pulcsika füredi otthona olyan közeg és tér volt Örkény számára, ahol fesztelenül viselkedhetett. Ennek is köszönhető, hogy leveleinek jó része tökéletesen illik az egypercesek sorába – balatoni háttérrel.

Cséby Géza

VARGA ISTVÁN:

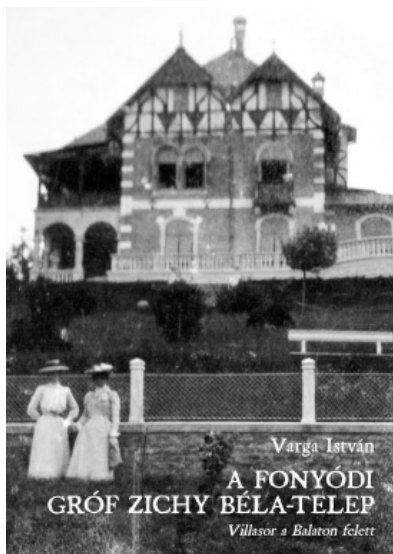
A fonyódi gróf Zichy

Béla-telep története

Villasor a Balaton fölött

**Fonyód, Fonyódi Kulturális
Intézmények, 2015. 494 oldal**

Varga István, a Fonyódi Kulturá-

lis Intézmények könyvtárosa közel 15 éve foglalkozik hagyományos értelemben vett fonyódi helytörténettel. Ebbéli munkásságát immár kötetek sora jelzi. Korábbi munkáit megkoronázza jelen kötetével, amely a fonyódi Gróf Zichy Béla-telep (röviden: Bélatelep) történetére nézve kimeríthetetlen adattárral szolgál.

A kézirat nem klasszikus monográfia sem szerkezetében, sem narratívájában. Így nincs benne a történészekről elvárt elemző, értékelő rész, noha az ahhoz szükséges minden feltáró alapkutatást el-

végzett a Szerző. Adatok, források, vendégszövegek, textusok egymásutánja alkotja a kötet magvát, ilyen értelemben klasszikus helyismereti munka, amely elsősorban a lokális környezet lakóit szólítja meg.

A tárgyalt téma – a bélatelepi villasor, illetve fürdőegyesülete története – rendkívül sok adattal egészül ki e munka révén, annak ellenére, hogy nincs beágyazva a balatoni fürdőkultúra egészébe. A kötet négy nagy fejezetre épül, logikus szerkezet mentén. Az első a Béltelep alapítása előtti időket öleli fel onnantól, hogy az első fürdőzők felbukkantak Fonyódon (őket nevezi „ősfürdőzőnek” a Szerző). Ez a rész lényegében felvezetésül szolgál a továbbiakhoz.

A második fejezet a leghangsúlyosabb rész talán, mondhatni a kötet veleje, hiszen ez szól magáról Béltelepről. Itt találhatóak az alapítással kapcsolatos dokumentumok szövegei, majd a Szerző

felsorolja a villákat, végigmegy történetükön, bemutatja tulajdonosaikat: fővárosi és megyebeli notabilitások nevei sorjáznak egymás után. Külön szót ejt a Fonyód történetében különösen tragikus 1919–1920. évi eseményekről. Ezen túl, mintegy megelőlegezve a későbbi társadalomtörténeti feldolgozást, önállóan foglalkozik azokkal az országos potentátokkal, akik kötődtek a telephez (pl. Ripka Ferenc budapesti főpolgármesterrel vagy Huszka Jenő zeneszerzővel). Végül – bár a kézirat alapvetően 1948-ig, az államosításig tárgyalja a telep történetét – kitekint az 1945 utáni időkre is.

A harmadik rész Béltelep környezetét veszi vizsgálat alá: a telepen kívül álló, de azzal tulajdonosaik révén kapcsolatban levő villákat, a kilátót mutatja és illeszti be azok históriáját kötete egészébe.

A negyedik rész a Függelék címet viseli. Egy szöveggyűjtemény

Katona Csaba (Renyi [Szovjetunió], 1971) történész, Budapesten él. A Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányi tagja, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság alelnöke. Legfontosabb kitüntetése: Balatonfüred Városért Közalapítvány Kulturális Nagykövete. Legutóbbi kötete: *Professionatus spielerek. Arcok és történetek Balatonfüred múltjából* (Balatonfüred Városért Közalapítvány, 2015)

ez, a telepre vonatkozó legfontosabb leírások, visszaemlékezések, híradások bőséges csokra, amely árnyalja, kiegészíti a második fejezet legfontosabb tudnivalóit: újságcikkek, írások, levéltári források.

A kötetet számos kép – pontos forrásmegjelöléssel! – teszi teljessé. Ezek nem csupán illusztrációként gazdagítják a kötet egészét, hanem forrásként is gyarapítják tudásunkat, tudatos válogatás eredményei. A pontosan jegyzetelt mű vélhetően nem csak a szűken vett szakma, de olvasmányos stílusa, gazdag képanyaga, bőséges adatlása révén a nagyközönség számára is érdekességekkel szolgálhat majd. Szerzője, akit csak biztatni tudunk eddigi eredményei társadalomtörténeti szempontú kiaknázásra, új fejezetet nyitott könyvével Fonyód történetében.

Katona Csaba

STEKO/STEKOVICS GÁSPÁR:
Képpel/Írott/Táj

104

**Budapest, Colorcom, 2015,
186 oldal**

Szigliget, az északi part e kies fekvésű, legendás történelmi háttérű városa különleges helyet foglal el a Balaton kultúrtörténetében. Bizton állíthatjuk, hogy egyike azon településeknek, amelyekről a legtöbb vers és próza jelent meg. Miért is? A történetnek somogyi szála is van, hiszen a tóthi Lengyel család ősi szigligeti birtokán Krisztina és férje, báró Puteani József az

